

Respons

El Salvador: Gjengkriminalitet og sikkerhetssituasjonen

- Bakgrunn
- Sikkerhetssituasjonen i El Salvador
- Hvem er *las maras*?
- Rekruttering av barn og unge
- Myndighetene og vitnebeskyttelse

Bakgrunn

El Salvador ligger midt i Sentral-Amerika. Det er det minste og mest folketette landet i regionen med drøyt seks millioner innbyggere. En tredel av landets befolkning lever under fattigdomsgrensa, og majoriteten av landets fattige befolkning bor i hovedstaden San Salvador (CIA 2014). I likhet med de andre landene i regionen, var landet preget av militærregimer og geriljabevegelser, samt politisk, sosial og økonomisk ustabilitet fram til 1990-tallet (Globalis 2014). Store grupper salvadoranere og andre sentralamerikanere migrerte på denne tiden til USA, og mange bosatte seg i de fattige bydelene i Los Angeles. Der utviklet det seg en kriminalitetskultur preget av kriminell virksomhet med ran, overgrep, vold og drap som motsvar og beskyttelse mot allerede eksisterende gjenger. Da USA begynte å deportere sentralamerikanere tilbake til hjemlandene deres på 1990-tallet, tok deler av de returnerte med seg gjengkulturen hjem og etablerte *las maras*-grupperinger i hele Sentral-Amerika, særlig i El Salvador, Guatemala og Honduras (Political Asylum Research & Documentation Service 2007; Archibold 2012).

Sikkerhetssituasjonen i El Salvador

Sikkerheten til El Salvadors befolkning trues både av gjenger og annen internasjonal, organisert kriminalitet.

I mars 2012 ble det inngått en våpenhvile mellom de to største rivaliserende gjengene i El Salvador: Mara Salvatrucha og Barrio 18. Dette førte til at antallet gjengrelaterte voldsepisoder, kidnappinger og drap sank betraktelig. Myndighetene spilte en sentral rolle i forhandlingene som førte til våpenhvilen. Gjengene aksepterte våpenhvilen på betingelse av at

Respons **El Salvador: Gjengkriminalitet og sikkerhetssituasjonen**

myndighetene sørget for å flytte flere titalls gjengledere fra høysikkerhetsfengsler til mer åpne fengsler som tillot besøk og bruk av mobiltelefoner (Ramsey 2012; Archibold 2012).

I 2014 ble 3912 personer drept i El Salvador, dette gir en drapsrate på ca. 64 per 100 000 innbyggere (eller nesten elleve drap om dagen), noe som er blant de aller høyeste drapsratene i verden.¹ Dette var en oppgang på 57 % fra 2013, og kom som en følge av at den kontroversielle gjengvåpenhvilen ble brutt. President Salvador Sanchez Ceren (innsatt i juni 2014) sier det er uaktuelt at myndighetene skal legge til rette for en ny våpenhvile. I begynnelsen av januar 2015 sa han at våpenhvilen kun hadde «allowed the gangs to grow and strengthen». Myndighetenes oppgave er å «go after them [and] punish them» (Gurney 2015). I slutten av januar 2015 fikk politiet klar beskjed fra visepresidenten om at de kan skyte og svare med maktbruk uten frykt for represalier hvis de blir truet av gjengene (Renteria & Garcia 2015).

Mars 2015 var den mest voldelige måneden i El Salvador på ti år. Det ble begått 481 drap, noe som gir et snitt på over 15 drap per dag. April har heller ikke hatt en positiv start, med 73 drap i løpet av de fem første dagene. Gjengene har oppgjør seg i mellom, samtidig som både politi og sivilbefolkning blir angrepet. Myndighetene sier at denne markante voldsøkningen er et forsøk fra gjengene på å presse regjeringen til å gjenoppta forhandlinger om en mulig ny våpenhvile. Andre eksperter mener det er et svar fra gjengene på regjeringens harde linje som ble innført i januar 2015 (Aleman & Arce 2015).

Hvem er *las maras*?

Mara Salvatrucha (MS-13) og Barrio 18 (Mara 18 eller M-18) er de to store gjenggrupperingene i El Salvador. Disse opererer i løselige strukturer kalt «klikker» med varierende antall medlemmer (15-100). Hver klikk har sin gjengleder, mens den overordnede hierarkiske strukturen er delt inn i en kommandokjede på regionalt nivå. Det er ikke en unik leder i de to store gjengene. Kilder IRB Canada² (2014) har snakket med, anslår at antall gjengmedlemmer i El Salvador ligger mellom 20 000 og 70 000, samtidig opplyses det at rundt 10 000 sitter i fengsel. En undersøkelse igangsatt av Justisdepartementet, utført i 184 av de 262 kommunene i El Salvador, viser at gjengdeltakelsen har økt med nesten 135 % siden 2008.³

MS-13 er antatt å være den største gjengen i antall medlemmer, mens Barrio 18 skal være den mest voldelige (Dudley 2015). MS-13 har en økende gruppe med akademisk utdannede medlemmer, blant annet regnskapsførere/revisorer og advokater. Gjengen betaler for universitetsutdanning til disse i bytte mot at de må jobbe for og forsvare gjengen (McClatchy 2014). Landinfo har ikke funnet annen informasjon som sier noe om eventuelle forskjeller på de to store gjengene.

¹ Gjennomsnittlig drapsrate i verden var 6,2 drap per 100 000 personer i 2012 (UNODC 2014, s. 12).

² Mange av kildene IRB Canada har konsultert, er spanskspråklige, Landinfo har derfor valgt å henvise til IRB som kilde flere steder. Der IRB viser til kilder på engelsk har Landinfo ofte brukt disse der de er offentlig tilgjengelige.

³ For en grafisk oversikt over antall gjenger, hvor mange som er i slekt med eller har relasjoner til gjengmedlemmer og geografisk spredning, se La Prensa Grafica (2013, s. 3).

InSight Crime (u.å.), en stiftelse som forsker på organisert kriminalitet i Latin-Amerika, mener det er sammensatte grunner til at gjengene i El Salvador har vokst seg så store og mektige. Grunner som nevnes, er fattigdom, mangel på tilgang til offentlige tjenester og utdanningsmuligheter, svake og dysfunksjonelle familiestrukturer, økende urbanisering, høy arbeidsledighet, repatriering av gjengmedlemmer fra USA og et samfunn med en sterk voldskultur. Tidlig på 2000-tallet prøvde myndighetene en ny strategi for å bekjempe gjengkriminaliteten, den såkalte *mano dura* («sterk hånd»). Tusenvis av unge salvadoranere ble «innringet» av politiet bare på grunn av utseende og bostedsadresse. Dette resulterte i at mange unge følte seg marginalisert, strategien slo feil og førte til at gjengene fikk økt oppslutning.

Hvor opererer gjengene

Den salvadoranske avisa Sala Negra (som sitert i Valencia 2015) har gjennomgått drapstall innhentet fra National Civil Police i El Salvador og sett på hvordan den geografiske spredningen av vold og drap har endret seg fra 2011, før våpenhvilen, til våpenhvilen ble brutt i 2014. De områdene som var svært voldelige tidligere, har nå blitt fredeligere, mens motsatt fenomen utspiller seg i andre deler av landet.

Det er flest drap i hovedstaden San Salvador, 227 i 2011 og 337 i 2014, en økning på nesten 22 %. Andre regioner i landet med negativ utvikling er den sentrale sonen, med provinsene Cuscatlan, La Paz, Cabañas og Usulután. En rekke byer på grensa mellom Usulután og San Miguel topper lista over de verste områdene. Områdene øst for Lake Suchitlán, hvor provinsene La Libertad, San Salvador og Chatelánango møtes, er også en såkalt rød sone. Regionen Zacatecoluca er et annet område hvor våpenhvilen var svak, noe som har ført til økning i drapstallene.

Områdene som blir ansett som minst voldelige, er kommunene/provinsene langs grensene mot Guatemala og Honduras. Her hadde våpenhvilen godt fotfeste med hjelp av lokale politikere, NGOer og kirker. Noen eksempler er byområdene Sonsonate, Santa Ana og San Miguel.

Sala Negra og El Faro har laget en geografisk oversikt som viser utviklingen fra 2011 til 2014, hvor man kan klikke på ønsket sted/kommune og få opp talloversikter, se El Faro (u.å.).

Aktiviteter

Typiske gjengaktiviteter er utpressing, kidnapping, narkotikasmugling og -salg i fattige områder. Gjenger utfører også leiemord på oppdrag fra større «organisasjoner» (InSight Crime u.å.). Gjenger står bak over halvparten av alle drap i El Salvador, og 35 % av ofrene er gjengmedlemmer (IRB Canada 2014).

Ifølge en undersøkelse utført av Det nasjonale rådet for små og mellomstore bedrifter i El Salvador blir 79 % av bedriftseiere utsatt for utpressing fra gjenger. De fleste betaler utpressingspenger ukentlig eller månedlig. 84 % av disse anmelder ikke forholdet på grunn av drapstrusler og drap på personer som tidligere har anmeldt. Flere lokale busselskaper er på konkursens rand på grunn av utpressing. De går sjelden til det skritt å anmelde fordi gjengene får vite om det, samt at «gebyret» gjerne doubles og det begås flere drap i etterkant av anmeldelser (IRB Canada 2014).

Respons El Salvador: Gjengkriminalitet og sikkerhetssituasjonen

Det har vært flere tilfeller der gjengmedlemmer har prøvd å infiltrere både politi og sikkerhetsstyrker, sannsynligvis med det formål å stjele våpen og uniformer, men også for å innhente informasjon og å få trening. Mellom januar og mai 2014 ble 26 gjengmedlemmer avslørt (Gurney 2014). Gjengene har tilgang til militære våpen. Disse kommer fra det svarte markedet andre steder i Latin-Amerika, men også fra «lekkasjer» i politi og sikkerhetsstyrker (IRB Canada 2014).

Rekruttering av barn og unge

En NGO som jobber med tiltak for at unge skal slippe unna gjenglivet, sier at gjenger ikke trenger å rekruttere, de bare venter på at ungdommen skal komme til dem. Ca. en fjerdedel av El Salvadors 1,8 millioner unge er uten utdanning eller jobb (Robbins 2014a).

Som nevnt tidligere, er det flere årsaker til at folk blir med i gjenger: Fattigdom, marginalisering, mangel på utdanningstilbud, dysfunksjonelle familieforhold, mangel på jobbtilbud, høy arbeidsledighet blant ungdom og repatriering av gjengmedlemmer fra USA og ettervirkninger fra borgerkrigen (1980-1992) har etterlatt et samfunn med en sterk voldskultur. Den sosiale, fysiske og økonomiske beskyttelsen gjengsamholdet tilbyr er et av de viktigste trekkplastrene for å bli gjengmedlem. For mange personer kan gjengene erstatte manglende sosiale og familiære nettverk. Personer blir som regel gjengmedlemmer på frivillig basis. Det har imidlertid vært tilfeller av tvangsrekruttering i fengsler og overfor kvinner som har hatt forhold til gjengmedlemmer. Barn rekrutteres for å utføre ulovlige handlinger knyttet til våpen- og narkotikahandel, og noen ganger også drap (IRB Canada 2014; InSight Crime u.å.; Political Asylum Research & Documentation Service 2007).

Mens gutter blir rekruttert som gjengmedlemmer, blir jenter presset til å bli kjærester/seksualpartnere til gjengmedlemmer (Robbins 2014b).

I 2012 var rundt 30 % av gjengmedlemmene i El Salvador barn. De blir ofte rekruttert direkte fra skoler og lokalmiljø. Regjeringen har innsett at gjengkriminalitet er til hinder for skolegang, både når det gjelder å øke antall elever i skolen og å forhindre «dropouts», men regjeringens tiltak har ikke hatt ønsket effekt. Fra januar til oktober 2012 ble 41 skolebarn drept i gjengrelatert vold. For å unngå at barn rekrutteres til gjenger, velger mange foreldre å sende barna bort (mer om dette i neste avsnitt) (U.S. Department of Labor 2013, 2014; IRB Canada 2014).

Ved en offentlig skole i San Salvador, som ligger i et område både MS-13 og Barrio 18 ønsker kontroll over, forlot 500 elever undervisningen etter (draps)trusler fra gjengene (Robbins 2014a).

På flukt fra gjengene

I mars 2014 utga UNHCR en rapport om barn (alder 12-17 år) fra Mellom-Amerika (El Salvador, Honduras og Guatemala) på flukt. Både USA og andre land i regionen har siden 2009 merket en kraftig økning i antall flyktninger fra disse landene. Amerikanske grensemyndigheter har siden 2011 anholdt over 11 000 barn fra El Salvador.

66 % av de intervjuede barna fra El Salvador (104) forteller om frykt for gjenger og organisert kriminalitet. 72 % av barna fra El Salvador oppga såpass alvorlige grunner til at de hadde flyktet at de kommer inn under internasjonale beskyttelsesbehov. Barna beskriver en hverdag

Respons El Salvador: Gjengkriminalitet og sikkerhetssituasjonen

som består i å være vitne til drap, samt prøve å unngå utpressing og trusler mot seg selv og familien.

Jenter oppga frykt for seksualisert vold. Flere av historiene fra de intervjuede jentene handler om at en/noen i en gjeng vil at de skal bli kjærester. Hvis de ikke går med på det, blir de utsatt for trusler, både mot seg selv og mot familiemedlemmer. Jenter som har blitt sammen med noen i en gjeng, har blitt tvunget til å ha sex med flere gjengmedlemmer. Ei jente forteller om at gjenger tar unge jenter, «rape them and throw them in plastic bags» (s. 34). En annen forteller at gjenger kidnapper jenter fra skolen og dreper dem.

Ifølge The Christian Science Monitor (Robbins 2014a, 2014b) er gjengvold en av flere grunner som får unge fra El Salvador (og andre land i Mellom-Amerika) til å flykte (hovedsakelig til USA). En prest som jobber med ungdomsutvikling, sier lite kan gjøres i gjengkontrollerte områder: «“There is no bigger danger for a child than living here,” he says. “The ones that have stayed, it’s because they don’t have any possibility of leaving.”» Mer enn 60 % av alle barn og unge fra El Salvador som har forsøkt å flykte, oppgir gjenger og voldstrusler som hovedgrunn.

Aksepterte grunner til å forlate gjenger

Personer som ønsker å forlate en gjeng, har noen mulige utveier for å unnsnippe represalier; enten gifte seg og starte familie, få seg en jobb, bli vernepliktig eller la seg verve til nasjonalstyrken, plass på avrusning/rehabilitering eller en religiøs omvendning til enten katolisismen eller protestantismen. Disse medlemmene blir kalt *calmados* («rolige personer»). Det må bes om tillatelse til å bli en *calmado*, og ofte må personen utføre en handling for gjengen før tillatelse gis. Hvis noen forlater gjengen uten lov eller det mistenkes at personen ikke oppfyller og etterlever kravene, blir de sett på som forrædere og risikerer å bli drept eller brutalt mishandlet. En *calmado* kan når som helst returnere til gjengen (Political Asylum Research & Documentation Service 2007; IRB Canada 2014).

Myndighetene og vitnebeskyttelse

Ifølge en studie fra Verdensbanken opplyste det nasjonale politiet i El Salvador at det bestod av ca. 21 300 tjenestemenn ved utgangen av 2011. En politibetjent sa at politiet føler seg ubeskyttet, at de mangler taktisk trening som gjengene og andre kriminelle har og at de ikke har de nødvendige våpnene til å utfordre kapasiteten gjengene har (IRB Canada 2014).

Det var 75 gjengangrep rettet mot politiet fra januar til mai 2014. I løpet av 2014 ble 39 politimenn drept av gjenger, dette er tre ganger så mange drept som i 2013. I 2013 var gjenger ansvarlige for 114 angrep mot politiet (Renteria & Garcia 2015; IRB Canada 2014). I løpet av de to første ukene i 2015 ble sju politimenn drept (Renteria & Garcia 2015), og innen begynnelsen av april har 20 politimenn blitt drept (Aleman & Arce 2015).

Rettsvesenet i El Salvador lider under å være ineffektivt, korrump, i politisk konflikt og med for få ressurser. Det råder høy straffrihet på grunn av korrupsjon, noe som fører til at respekten for rettsvesenet i befolkningen er lav. Domsraten skal ha vært på under 5 % i 2013. Politi, ofre for kriminelle handlinger og vitner blir utsatt for trusler og drap. Dette skaper frykt samtidig som etterforskning blir vanskelig. Det skjer at vitner som er i vitnebeskyttelsesprogram, må vitne i retten uten å få dekke seg til (med hetter) eller få stemmene sine forvrengt. (U.S. Department of State 2014, s. 7).

Respons El Salvador: Gjengkriminalitet og sikkerhetssituasjonen

UTE (Unidad Técnica Ejecutiva del Sector de Justicia, teknisk enhet i Justisdepartementet) tar seg av rundt 1000 personer hvert år, de fleste vitner til eller kriminalitetsofre. Kun ca. 50 av disse får status som vitner som trenger beskyttelse. De som kvalifiserer til vitnebeskyttelse, får kun småting for å vitne, som for eksempel en kurv med basis matvarer og noen ganger et lite stipend» på ca. 60 USD i måneden (Martinez 2015).

Politiske kampanjer fokuserer ofte på å dempe vold og kriminalitet ved å sende mer politi og sikkerhetsstyrker ut i gatene. Det er derfor i hovedsak kirker og NGOer som gir et bredere sosialt tilbud for å hindre migrasjon/flukt, vold og kriminalitet (Robbins 2014a).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnet er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Aleman, M. & Arce, A. (2015, 9. april). Gang violence causes homicide surge in El Salvador, which may pass Honduras as most deadly. *Associated Press*. Tilgjengelig via U.S. News <http://www.usnews.com/news/world/articles/2015/04/09/homicides-in-el-salvador-reach-record-as-gang-violence-grows> [lastet ned 14. april 2015]
- Archibold, R. (2012, 27. august). Gangs' Truce Buys El Salvador a Tenuous Peace. *New York Times*. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/2012/08/28/world/americas/in-el-salvador-gang-truce-brings-tenuous-peace.html?_r=1&pagewanted=all [lastet ned 24. mars 2015]
- CIA (2014, 22. juni). *The World Factbook – El Salvador*. Washington D.C.: Central Intelligence Agency. Tilgjengelig fra <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/es.html> [lastet ned 24. mars 2015]
- Dudley, S. (2015, 25. mars). *Barrio 18 in El Salvador: A View from the Inside*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://www.insightcrime.org/news-analysis/barrio-18-el-salvador-view-from-inside> [lastet ned 26. mars 2015]
- El Faro (u.å.). La Tregua te cambió las entrañas, El Salvador. *El Faro*. Tilgjengelig fra <http://herramientas.elfaro.net/mapas/tregua/> [lastet ned 14. april 2015]
- Globalis (2014, 21. mars). *El Salvador*. Oslo: FN-sambandet. Tilgjengelig fra <http://globalis.no/Land/El-Salvador> [lastet ned 24. mars 2015]
- Gurney, K. (2014, 6. mai). *Infiltration of Security Forces Mark of El Salvador Gangs' Capabilities*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://www.insightcrime.org/news-briefs/infiltration-of-security-forces-mark-of-el-salvador-gangs-capabilities?highlight=WyJpbmZpbHRyYXRpb24iLCJzZWNIcm10eSIzInNlY3VyaXR5JyIsInNlY3V>

Respons **El Salvador: Gjengkriminalitet og sikkerhetssituasjonen**

[yaXR5J3MiLCInc2VjdXJpdHkiLCJmb3JjZXMiLCJmb3JjZXMnliwiZm9yY2VzJ3BvbGljeSIsInNIY3VyaXR5IGZvcmlcyJd](#) [lastet ned 26. mars 2015]

- Gurney, K. (2015, 9. januar). *El Salvador Homicide Skyrocket After Gang Truce Unravels*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://www.insightcrime.org/news-analysis/el-salvador-homicides-skyrocket-after-gang-truce-unravels> [lastet ned 24. mars 2015]
- InSight Crime (u.å.). *El Salvador*. Washington D.C.: Insight Crime. Tilgjengelig fra <http://www.insightcrime.org/el-salvador-organized-crime-news/el-salvador> [lastet ned 26. mars 2015]
- IRB Canada (2014, 14. juli). *El Salvador: The presence and activities of Mara Salvatrucha (MS or MS-13) and of Barrio 18 (Mara 18 or M-18) in El Salvador, including recruitment; information on measures taken by authorities to fight maras, including legislation and protection offered to victims of the maras (2011-June 2014)*. Ottawa: IRB Canada. Tilgjengelig via Refworld <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=country&docid=53e495054&skip=0&coi=SLV&querysi=gangs&searchin=fulltext&sort=date> [lastet ned 24. mars 2015]
- La Prensa Grafica (2013, 25. mai). Mapa territorial de las pandillas. *La Prensa Grafica*. Tilgjengelig fra <http://biblioteca.utec.edu.sv/hemeroteca/sv/jpg/2013/LPG20130525.pdf> [lastet ned 27. mars 2015]
- Martinez, O. (2015, 19. januar). *The Death Foretold of an El Salvador Gang Informant*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://www.insightcrime.org/news-analysis/ms13-gang-informant-killed-el-salvador> [lastet ned 30. mars 2015]
- McClatchy, T. J. (2014, 6. august). US export? Central America's gang problem began in Los Angeles. *The Christian Science Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.csmonitor.com/World/Americas/2014/0806/US-export-Central-America-s-gang-problem-began-in-Los-Angeles> [lastet ned 30. mars 2015]
- Political Asylum Research & Documentation Service (2007, juni). *Issue paper: Youth gang organizations in El Salvador*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra [http://pards.org/issue_papers/ElSalvadorD.O.S.IssuePaperYouthGangOrganizationsinElSalvador\(June2007\)PARDSReport-SpecificReliabilityAssessment.doc](http://pards.org/issue_papers/ElSalvadorD.O.S.IssuePaperYouthGangOrganizationsinElSalvador(June2007)PARDSReport-SpecificReliabilityAssessment.doc) [lastet ned 24. mars 2015]
- Ramsey, G. (2012, 19. juli). *Are El Salvador's «Maras» Becoming Political Actors?* Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://www.insightcrime.org/news-analysis/are-el-salvador-s-maras-becoming-political-actors> [lastet ned 24. mars 2015]
- Renteria, N. & Garcia, D.A. (2015, 21. januar). El Salvador police free to shoot gang members if threatened. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/2015/01/21/us-el-salvador-violence-idUSKBN0KU2SV20150121> [lastet ned 30. mars 2015]
- Robbins, S. (2014a, 25. juli). Child migrant crisis: Churches, aid workers on front lines in Central America (+video). *The Christian Science Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.csmonitor.com/World/Americas/2014/0725/Child-migrant-crisis-Churches-aid-workers-on-front-lines-in-Central-America-video> [lastet ned 27. mars 2015]
- Robbins, S. (2014b, 30. august). A failed journey: Central American migrants turned back before US border. *The Christian Science Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.csmonitor.com/World/Americas/2014/0830/A-failed-journey-Central-American-migrants-turned-back-before-US-border> [lastet ned 27. mars 2015]
- UNODC, dvs. United Nations Office on Drugs and Crime (2014, mars). *Global Study on Homicide 2013*. Wien: UNODC. Tilgjengelig fra http://www.unodc.org/documents/gsh/pdfs/2014_GLOBAL_HOMICIDE_BOOK_web.pdf [lastet ned 24. mars 2015]
- U.S. Department of Labor (2013, 30. september). *2012 Findings on the Worst Forms of Child Labor – El Salvador*. Washington D.C.: U.S. Department of Labor. Tilgjengelig fra <http://www.dol.gov/ilab/reports/child-labor/findings/2012TDA/elsalvador.pdf> [lastet ned 27. mars 2015]

Respons El Salvador: Gjengkriminalitet og sikkerhetssituasjonen

- U.S. Department of Labor (2014, 7. oktober). *2013 Findings on the Worst Forms of Child Labor – El Salvador*. Washington D.C.: U.S. Department of Labor. Tilgjengelig fra <http://www.dol.gov/ilab/reports/child-labor/findings/2013TDA/elsalvador.pdf> [lastet ned 27. mars 2015]
- U.S. Department of State (2014, 27. februar). *Country Reports on Human Rights Practices for 2013 – El Salvador*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/documents/organization/220654.pdf> [lastet ned 30. mars 2015]
- UNHCR (2014, 12. mars). *Children on the Run. Unaccompanied Children Leaving Central America and Mexico and the Need for International Protection*. Geneve: UNHCR. Tilgjengelig fra http://www.unhcrwashington.org/sites/default/files/UAC_UNHCR_Children%20on%20the%20Run_Full%20Report.pdf [lastet ned 27. mars 2015]
- Valencia, R. (2015, 9. april). *How El Salvador's Gang Truce Redefined Geography of Violence*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra http://www.insightcrime.org/news-analysis/how-el-salvadors-gang-truce-redefined-geography-violence?utm_source=Master+List&utm_campaign=3aac997e0c-04_10_20154_9_2015&utm_medium=email&utm_term=0_e90c5425f9-3aac997e0c-267146985 [lastet ned 14. april 2015]

© Landinfo 2015

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.